

БИЛТЕН

Број 12
15.децембар 2015.

026/4711-035, E-mail:info@psssd.org.rs
11431 Колари, Железничка бб, Смедерево

Садржај:

Препорука за јесење радове страна 3
Саветодавац: Горан Павловић

Припрема пшенице за презимљавање..... страна 4
Саветодавац: Драгомир Радић

Складиштење и чување средстава за заштиту биља..... страна 5
Саветодавац: Славица Стојкић

Цене са зелене и сточне пијаце..... страна 6,7,8

ПРЕПОРУКА ЗА ЈЕСЕЊЕ РАДОВЕ

Још увек је на њивама најактуелнија агротехничка мера зимско орање. Веома је важно поштовати редослед операција јер тако постижемо највећи ефекат примењених мера. Важно је да се пре орања обави ђубрење минералним и органским ђубривима. За постизање стабилних и високих приноса биљака неопходно је уношење биљних хранива путем ђубрива у већим количинама. Основни задатак ђубрења јесте да се земљиште учини што плоднијим и да се биљним културама осигурају биљна хранива у довољним количинама од почетка до краја вегетације. Количине које је неопходно применити обавезно обавити на основу агрохемијске анализе земљишта.

Према задацима који се желе решити ђубрењем постоје два основна правца ђубрења: Основно ђубрење (које може бити основно и мелиоративно) и Допунско ђубрење (стартно и прихрањивање)

Основним ђубрењем, које је тренутно актуелно, се уносе ђубрива у оранични слој земљишта да она буду на располагању биљној култури за цео или за део вегетационог периода. При основном ђубрењу у земљиште се при извођењу основне обраде уносе органска и минерална ђубрива. Препоручује се да се при основном ђубрењу даје органско ђубриво за неколико вегетација и сва количина фосфорних и калијумових ђубрива намењена за једну вегетациону сезону или бар минимум 80% планираних количина.

Стајњак је једно од најстаријих органских ђубрива. Осим хранива потребних за исхрану биљака он има и природне хормоне који стимулишу раст и развој биљака. Уношењем, односно заоравањем стајњака у земљиште он се разлаже и ослобађа биљна хранива. Поред ове улоге, истовремено се уносе у земљиште корисни микроорганизми, а постојећи се активирају. Тешка глиновита земљишта постају растреситија, а лака, песковита постају везанија и боље заштићена од ерозије. Извожење и заоравање стајњака може да се обавља током целе године. Лети су проблем високе температуре због испаравања воде и губитка амонијака. У јесен при основној обради је повољно пошто су губици сведени на минимум и стајњак се добро измеша са земљом. Зимски су губици безначајни али може доћи до проблема у заоравању стајњака. Највећи је проблем урадити добру организацију извожења, растурања и заоравања стајњака. Постоје подаци да је само после шест часова од растурања и заоравања вредност стајњака спала на 80% од почетне вредности, а ако је стајњак заоран после једног дана вредност стајњака је спала на 70%. Из ових података је сасвим разумљиво да је једино рационално да се врло озбиљно приступи послу извожења, растурања и заоравању стајњака. Никако не извести стајњак на њиву а заорати када буде згодно до пролећа. Количине употребљеног стајњака зависе од много фактора, један од њих је и нитратна директива ЕУ која ограничава унос стајњака на пример на 40т/ха говеђег стајњака, а у последње време је стално присутан проблем недостатка стајњака. На земљиштима сиромашним у хумусу и хранивима, на земљиштима где дуго није коришћен стајњак, па на глиновитим и песковитим требе ђубрити обилније пошто стајњак поправља физичко-хемијске особине и биолошке особине земљишта. Поред типа земљишта на количину стајњака утиче и биљна култура која ће бити посејана и њене потребе, планирани принос, предусев и начин ђубрења предусева. На крају треба рећи да стајњак одржава и поправља плодност земљишта поправљајући му физичке, хемијске и биолошке особине. Земљиште у које се уноси стајњак лакше се обрађује и опет да поновим најважније је у што краћем року по могућству када је облачно време и без ветра извести, растурити и заорати стајњак.

Предности зимског орања огледају се у стварању мрвичасте структуре земљишта услед дејства мразева. У земљишту се акумулира већа количина земљишне влаге јер у овом

периоду имамо највише падавина. Већа акумулација влаге је један од главних услова што на засејаним парцелама где је обављено јесење (зимско) орање имамо знатније повећање приноса. Следећа предност је да имамо бољу минерализацију жетвених остатака што утиче на боље биолошке особине земљишта. Приликом орања на површину избацујемо коренове коровских биљака који ће услед ниских температуре измрзнути и на тај начин смањујемо закоровљеност. Када на време обавимо ову агротехничку меру стварамо услове да у пролеће предсетвену припрему земљишта обавимо лакше, раније и квалитетније, а сетву спроведемо у оптималном року. Све ове предности које су наведене у корист јесењег дубоког орања на крају резултирају повећањем приноса пролећних култура за 20 до 30 %.

ПРИПРЕМА ПШЕНИЦЕ ЗА ПРЕЗИМЉАВАЊЕ

Способност пшенице да успешно преживи неповољне услове током зиме зависи од наследне основе, агротехнике и временских услова. Постоји велика разлика између сорти у отпорности на ниске температуре. Ова отпорност се заснива на способности да биљка брзо мења метаболизам под утицајем првих знакова зиме, да има брзу и успешну фотосинтезу како би накупила што више шећера и осталих хранљивих материја у ћелијама. На тај начин се повећава осмотски притисак у ћелији и густина цитоплазме, везује се вода и снижава тачка мржњења. Оно што смањује отпорност на мраз или чак убија биљку за време јаких мразева је слободна вода у ћелији и међућелијском простору, која, када се смрзне, ствара оштре кристале леда, а ови ширећи се цепају ћелијски зид. Човек не може да утиче на временске прилике, али зато применом пуне агротехнике може јако много да помогне биљци. Благовременом и квалитетном предсетвеном припремом и ђубрењем комплексним минералним ђубривима пшеница има одличне предуслове за добар старт. Од макроелемената је најважнији фосфор, који је неопходан за почетни развој младих органа, док је добра снабдевеност калијумом потребна за повећан садржај суве материје. Али, од свих агротехничких мера је најважнија сетва у оптималном року. Прво се сеју сорте каснијег сазревања, зато што имају спорији почетни развој. Прераном сетвом добијамо бујне биљке, које су потрошиле своју резерву хране за брз вегетативни пораст, пуне су воде, па као такве страдају и од слабијих мразева. Благовременом сетвом биљка се постепено аклиматизује на све ниже температуре и тај процес се назива каљење. То је сложен биохемијски процес, кога потпомажу велике разлике између дневних и ноћних температура. Наиме, за време добре осунчаности и дневне температуре између 10-15 °Ц биљка накупља шећере и повећава садржај суве материје. Пожељно је да ноћне температуре буду око нуле или у благом минусу, да се не би накупљене резервне материје трошиле на дисање и непотребан раст. То је прва фаза каљења, која обично протиче на температури од 0-5 °Ц. Друга фаза протиче у много суровијим условима, када се биљка заледи и долази до обезводњавања и повећања суве материје у ћелијама листова и чвора бокорења, а ћелијски протеини мењају структуру и мање су подложни оксидацији. Крајњи резултат је добијање биљке која има повећан осмотски притисак у ћелији, са више везане а мање слободне воде, са гушћом цитоплазмом, која тако прекаљена може да преживи голомразицу на – 20 °Ц. Током овог периода зауставља се процес раста и развића и биљка прелази у фазу мировања. Код сората пшенице, које су отпорније на мраз, откривен је већи садржај тзв. зимских шећера – рафинозе и стахиозе.

СКЛАДИШТЕЊЕ И ЧУВАЊЕ СРЕДСТАВА ЗА ЗАШТИТУ БИЉА

Средства за заштиту биља од треба да се чувају у посебним складиштима или посебним просторијама које су одвојене од других простора за становање, а нарочито од оних у којима је смештена људска или сточна храна. Ту се врло често греша код наших пољопривредника, који средства за заштиту биља држе у истим просторијама заједно са нпр. сточном храном или др. У просторијама где се чувају средства за заштиту биља не сме се никада спавати, пити и јести. Никада не смеју бити на дохвату деце. Најбоље је имати посебан ормар с полицама који се може и закључати. На сваком средству за заштиту биља треба бити видљива етикета и назив средства како ни у којем случају не би дошло да замене, што може бити посебно опасно (нпр. ако се неки инсектицид или фунгицид замени са хербицидом). Стога се сва средства за заштиту биља треба чувати у њиховој оригиналној амбалажи. Ако са амбалаже нестане налепница (декларација) или она постане нечитљива, средство се не сме употребити док се сигурно не утврди његов садржај.

Увек прво прочитајте декларацију и упутство за примену, као и упутство за складиштење.

Поступак у случају тровања средствима за заштиту биља

До тровања пестицидима углавном долази услед неправилног руковања и примене. Стога се пре њихове примене мораја се обавезно прочитати упутство о коришћењу средства за заштиту, које су приложене уз паковање сваког пестицида. До тровања пестицидима може доћи орално (преко уста), преко органа за дисање и прекокоже.

У зависности од пута којим је тровање најчешће могуће, препоручује се за примену сваког пестицида или групе пестицида одговарајућа заштита (заштитно одело, маска, рукавице, чизме итд.). Симптоми тровања могу бити врло различити. Већина од њих, мање или више, делују на нервни систем и узрокују симптоме типа главобоља, вртоглавица, парализе, узнемирености и друге поремећаје као нпр. болове у стомаку, повраћање, појачано знојење, сузе и др. У случају било којих од тих симптома или сумње у тровање одмах је потребно позвати лекара или хитну помоћ или ако је могуће, хитно отпремити отровану особу у најближу болницу, или позвати Центар за контролу тровања на ВМА који је на дежурству 0- 24 сата. Број телефона: 011/ 360-84-440 . Исто тако у случају тровања треба одмах скинути одећу с лица које је имало тровање и опрати чистом водом све делове тела изложене средству. Треба узети упутства о средству за заштиту биља и применити прву помоћ која се тамо наводи. Увек би било добро имати примерак амбалаже пестицида с којим је дошло до тровања да би лекар могао знати о којем пестициду се ради, и складу с тим прописати лечење и терапију.

НИКАКО ОТРОВАНОМ НЕ ДАВАТИ МЛЕКО, РИЦИНУС ИЛИ АЛКОХОЛ!

Обавештавамо пољопривредне произвођаче који желе да продају своје производе преко портала www.agroponuda могу се обратити саветодавцима ПССС Смедерево, лично или на телефон службе.

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 30.11.-6.12.2015. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA						DOMINANTNE CENE					
	Beograd Kalenic	Beograd Skadarlija	Cacak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Piroc	Pozarevac	Smederevo	Vranje	Zajecar	Kikinda	Novi Sad	Pancevo	Sombor	S. Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Brokoli (Broccoli)	200	200	150		200	180	250	150	200				150	180	150		100	130			200	150
Kamot (Cauliflower)	50	50	50	50	70	100	45	50	70	50	70		100	80	70		50	60			50	60
Krastavac-salati (Cucumber for salad)	120	120	100	110	100	120	120			120				120	130						120	120
Krompir (Potato)	80	70	50	40	60	40	50	50	50	40	50		45	60	50		40	50			50	50
Kupus (Cabbage)	50	40	30	30	40	30	40	35	40	40	35		45	50	50		40	40			40	40
Luk-beli (Garlic)	000	400	400	370	450	500	450	350	400	320	500	400	320	600	600		300				400	400
Luk-crni (Onion)	80	60	50	35	80	40	50	50	50	40	50		50	60	80		50				50	50
Paprika-babura (Pepper-babura)	250	200	70		250	100		100		100				150			70				100	100
Paprika-ostala (Pepper-other)	200	200			100	100				50	70											
Paprika-silja (Pepper-silja)	150	150			100		50	100		50			300		120							120
Paradajz (Tomato)	120	120	100	120	100	70	70		100	50			100	120							120	100
Pasulj-beli (Beans white)	400	350	250		250	280	250	300	250	280	200	200	300	300	300		340	300			300	300
Patlizjan (Eggplant)	300	250						50						250	250						250	250
Prasiluk (leek)	100	100			70	70	80	80	80	60	150			140	100						100	80
Spanac (Spinach)	80	80	130		130	100	120	150	100	80	100		150	100	130						80	
Tikvice (Zucchini)	200	200	180	170	150	200	180	150	200	80			200	200	200						200	200
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	50	50	30	30	30	30	40		50	30			50	50	50		50	50			50	50
Šargarepa (Carrot)	80	80	50	50	60	70	60	50	50	50	70		60	60	80		50	60			50	60

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 30.11.-6.12.2015. godine

Srednja cena (€/kg)	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA						DOMINANTNE CENE		
	Beograd Kalenic Beograd Skadarlija Cacak Kragujevac Kraljevo Loznica Nis Pitot Pozarevac Smederevo Vranje Zaječar	Beograd Kalenic Beograd Skadarlija Cacak Kragujevac Kraljevo Loznica Nis Pitot Pozarevac Smederevo Vranje Zaječar	Beograd Kalenic Beograd Skadarlija Cacak Kragujevac Kraljevo Loznica Nis Pitot Pozarevac Smederevo Vranje Zaječar	Beograd Kalenic Beograd Skadarlija Cacak Kragujevac Kraljevo Loznica Nis Pitot Pozarevac Smederevo Vranje Zaječar	Beograd Kalenic Beograd Skadarlija Cacak Kragujevac Kraljevo Loznica Nis Pitot Pozarevac Smederevo Vranje Zaječar	Beograd Kalenic Beograd Skadarlija Cacak Kragujevac Kraljevo Loznica Nis Pitot Pozarevac Smederevo Vranje Zaječar	Beograd Kalenic Beograd Skadarlija Cacak Kragujevac Kraljevo Loznica Nis Pitot Pozarevac Smederevo Vranje Zaječar	Beograd Kalenic Beograd Skadarlija Cacak Kragujevac Kraljevo Loznica Nis Pitot Pozarevac Smederevo Vranje Zaječar	Beograd Kalenic Beograd Skadarlija Cacak Kragujevac Kraljevo Loznica Nis Pitot Pozarevac Smederevo Vranje Zaječar	Beograd Kalenic Beograd Skadarlija Cacak Kragujevac Kraljevo Loznica Nis Pitot Pozarevac Smederevo Vranje Zaječar	Beograd Kalenic Beograd Skadarlija Cacak Kragujevac Kraljevo Loznica Nis Pitot Pozarevac Smederevo Vranje Zaječar	Novi Sad Kikinda	Pancevo Sombor S.Mitrovica Subotica Zrenjanin	Srbija Centralna Srbija Vojvodina					
Banana (Banana)	150	120	120	110	130	110	120	140	120	120	145	140	110	90	120	120	120		
Grejpfrut (Grapefruit)	150	160	120	130	120	150	130				160	150	150	160	130	150	150		
Grožđe belo-ostalo (Grape white-other)	250	250	230		120	240	300	130	140	140			250		250	250	250		
Grožđe crno-ostalo (Grape Black-other)	250	200			120		800	130	150	150			250		250	250	250		
Jabuka-Ajdarid (Apples-Idared)	60	60	60	60	60	40	50	60	60	60	50	60	60	50	60	60	60		
Jabuka-Z. celišes (Apples-G. delishes)	80	60	60	60	50	50	100	60	50	50	80	80	80	50	50	60	60		
Jabuka (Green Smit (Apples-Green Smith))	80	60	60	60	60	50	50	50	50	50	80	80	80	60	60	50	50		
Jabuka-ostalo (Apples-other)	80	60	50	50	80	30	50	50	60	60	50	100	100	30	50	50	50		
Kivi (Kiwi)	200	200	100	110	150	130	130		130	130	200	150	150		130	130	130		
Kruška (Pear)	120	120	70		80	90	80	150	80	80	80	130	120	70	100	80	80		
Limun (Lemon)	180	160	150	150	130	130	170	150	170	170	160	150	150	150	150	150	150		
Mandarina/Tangerina	150	120	100	100	120	110	130	180	100	150	150	150	130	100	130	150	150		
Orah (Walnut)	800	800	900	800	800	600	700	600	500	700	800	750	800	550	800	800	800		
Pomaranđina (Orange)	150	120	120	80	80	100	120	100	100	130	150	150	120	100	120	120	150		

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 30.11.-6.12.2015. godine

Jedinica mere ciji/kg	Težina/ Rasa uzrast	Centralna Srbija										Vojvodina							Dominantna cena- Srbija	
		Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	NIS	Pirot	Pozarevac	Smederevo	Vranje	Zajecar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica		Zrenjanin
Bikovi	>500kg SM				230															
Dviske	sve težine sve rase	240	170	150																
Jagnjad	sve težine sve rase	300	300	280	320	290	300	300	300	300	290	290			290	300				300
Jarad	sve težine sve rase	170	180	200	200	220	200				200									200
Junad	350-480kg sve rase					220														
Junad	>480kg sve rase					220									230					
Koze	sve težine sve rase			120	120	150	130					120								120
Krave za klanje	sve težine SM				160		150	150	150											150
Krmače za klanje	>130kg sve rase	130	120	120	120	130						110								120
Ovca	sve težine sve rase	150	120	130	120	140	130	120	140	160	150				120	120				120
Prasad	16-25kg sve rase	180	160	190	200	190	180	250	170	180	180	200			190	200				180
Prasad	<=15kg sve rase	200	160			210		250	180	200	200				200	200				200
Telad	80-160kg HF	340																		
Telad	80-160kg SM	420			350			360	370	400										
Tovljenid	80-120kg sve rase	140	160	160	160	160	150	140	140	150	150				150	150				150
Tovljenid	>120kg sve rase	135	150	130	140			120	145	140					130					130
Šilježad	sve težine sve rase	240	220	180	280			250	240											240